

զրդուած էր, նոքա Ռուսաց անծանօթ լինելուն՝ կը կարծէին թէ հայկական բանակ մի է իւրեանց վերայ կգայ, վասն որոյ իրենց աչքը հայի երես պիտի չը տեսնէր: Այսպիսի դառն միջոցին միայն երկաթեայ սիրառնեցողներն հազիւ կարողացան տոկալ, իսկ թուրք-սիրաներու հեծկտանքը դեռ արձագանք կտան:

Այս դառն միջոցին Կարսայ Օսմանեան բանակին ընդհանուր հրամանատարը լուր կը տարածէր ամեն կողմն, որ ամեն քուրդ ցեղապետ իր մարդերով ներկայ գանուի պատերազմին:

Ամեն ցեղապետ իւրեանց զինեալներն հաւաքեցին, ուղղի ընկան դէպի Կարս:

Աւերող քրդեր ուստի որ անցան, աւեր թողուցին, անասելի չարիք հասուցին այն հայոց զլխին, որք իրենց ճանապարհին վերայ ընկած էին:

Փանտոն Մամանցին առիթ գտնելով՝ բարկութեամբ լեցուած կուղուի Խչէի տան անհնարին աւեր տալ, լուծել այն վրեժն, որ ի վաղուց կը սնուցանէր:

Խչէն գուշակելով իր գլխուն գալիքը, մեծամեծ ընծաներով կը դիմաւորէ Ալին՝ որպէս զի նորա բոլրոքած ցասումը շիջուցանէ:

Որդիքն ևս իւրեան կը հետեւին:

Խչէն իւր եօթ որդիքը ետ կը դարձնէ, կասկածելով մի գուցէ Ալի կրից զոհ գնան:

— «Դուք դարձէք, տղէք, Ալին որ կայ, կատղուկ գէլ ա՛յ վիր կծայ, պտի սպանայ, դուք էնդրա աչքին մ' էրևաք, կեղնի որ ես ձեր ցաւը տանիմ, դու պրծնիք» կասէ:

Խչէն հասաւ, չոքեցաւ Ալի առջև յանկարծ, ներում խնդրեց: